

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

**Anna Magdalena Kosińska, Katedra Prawa Unii Europejskiej
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II**

Konstytucyjne gwarancje ochrony dziedzictwa narodowego a problem ponownego wykorzystania informacji publicznej w świetle dyrektywy 2013/37

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Dyrektywa 2013/37 wprowadziła zasadniczą zmianę w zakresie ponownego wykorzystania informacji publicznej, rozszerzając katalog zobowiązanych organów publicznych o archiwa, muzea i biblioteki.

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Pkt 15 Preambuły:

Biblioteki, muzea i archiwa posiadają bogaty zbiór cennych zasobów informacji sektora publicznego (...). Te zbiory dziedzictwa kulturowego wraz z powiązanimi z nimi metadanymi stanowią potencjalną podstawę treści cyfrowych w zakresie **produktów i usług** oraz mają ogromny potencjał w dziedzinie innowacyjnego ponownego wykorzystywania w takich sektorach jak edukacja i turystyka.

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Nowelizacja dyrektywy a regulacje na poziomie krajowym

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Kultura jest wartością i nigdy nie powinna być traktowana w kategorii usługi

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Art. 5 Konstytucji wprowadza obowiązek strzeżenia przez państwo dziedzictwa narodowego

Artykuł 5 Konstytucji jako tzw. norma programowa statuuje najważniejsze cele państwa, z których jeden określony został jako piecza nad dziedzictwem.

Wolność twórczości artystycznej i wolność korzystania z dóbr kultury została unormowana w art. 73.

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Art. 5.

Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Art. 6.

1. Rzeczpospolita Polska stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju.
2. Rzeczpospolita Polska udziela pomocy Polakom zamieszkałym za granicą w zachowaniu ich związków z narodowym dziedzictwem kulturalnym.

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Art. 73.

Każdemu zapewnia się wolność twórczości artystycznej, badań naukowych oraz ogłaszania ich wyników, wolność nauczania, a także wolność korzystania z dóbr kultury.

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Pozytywnym aspektem związanym z możliwością ponownego wykorzystania jest zwiększenie tzw. szerokości kanału dostępu do kultury

Niestety, takie zapośredniczone udostępnianie dóbr kultury nie może być kwalifikowane jako pełnowartościowe uczestnictwo w życiu kulturalnym – ma ono bowiem charakter bierny

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Z analizy przepisów art. 5 i 6 Konstytucji wynika, że zarówno piecza nad dobrami kultury narodowej jak i udostępnianie ich należą do szczególnych, zagwarantowanych konstytucyjnie obowiązków państwa i w konsekwencji państwo powinno decydować zarówno o warunkach tej pieczy jak też warunkach udostępniania i kształtowania tym samym własnej polityki kulturalnej.

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Za dobra kultury należy uznać będące w posiadaniu bibliotek i archiwów manuskrypty i dzieła literackie, jak również muzealia takie jak malarstwo, rzeźba, rzemiosło artystyczne i inne.

W odniesieniu do Preambuły dyrektywy 2013/37 (należy wyraźnie podkreślić, że **kultura jest wartością i nigdy nie powinna być traktowana w kategorii usługi**). Działania określane jako „polityka kulturalna” nie powinny przyczyniać się do komercjalizacji życia kulturalnego, ale dbać przede wszystkim o jego jakość.

Ponowne wykorzystanie informacji publicznej udostępnianej przez muzea, archiwa i biblioteki ma bowiem charakter stwarzania dostępu do dóbr kultury i powinno być, moim zdaniem, traktowane jako wykonywanie konstytucyjnych kompetencji państwa w dziedzinie kultury, nie zaś, jak wynika z Preambuły dyrektywy 2013/37, świadczenie usług sprzyjającego rozwojowi rynku wewnętrznego.

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Nowelizacja dyrektywy a regulacje na poziomie unijnym

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Kultura, zgodnie z art. 6 TFUE, uznana została za kompetencję Unii w zakresie wspierania państw członkowskich i uzupełniania ich działań.

Unia, mimo, że jedynie wspiera państwa członkowskie w działaniach na rzecz kultury, to poprzez przekazywanie istotnych środków finansowych, znacząco wpływa z jednej strony na jakość tych działań i możliwość zastosowania nowych technologii, z drugiej zaś strony na współpracę krajów członkowskich, która prowadzi ma do swobodnego obiegu kulturalnego na terenie Unii

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

W świetle powyższych rozważań warto również zadać pytanie o ewentualną możliwość i zasadność zmiany Traktatów w zakresie kompetencji przyznanych Unii w obszarze kultury.

W związku z poszerzającą się możliwością aktywności Unii i znaczącego wsparcia finansowego dla państw członkowskich, być może rozwiązaniem stałoby się uznanie kompetencji Unii w obszarze kultury za kompetencję dzieloną

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Konkluzje

Konstytucja RP określa proces kształtowania polityki kulturalnej jako kompetencję państwa i to państwo, w świetle obowiązującego prawa, o ostatecznym kształcie tejże polityki powinno decydować. Państwo poprzez działania swoich organów ma możliwość podjęcia określonych prawem działań celem zachowania swoich kompetencji wyartykułowanych w rozdziale I Konstytucji

Obecnie państwa członkowskie i Unia Europejska powinny przeanalizować dotychczasowe rozumienie terminu kultura. Należy zauważyć, że w kształtowanej polityce kulturalnej, zarówno na poziomie Unii, jak też krajowym, znajdujemy już odniesienia do zjawisk nowych, takich jak np. problematyka digitalizacji zbiorów i tworzenie zasobów cyfrowych. **Redefinicja zatem polityki kulturalnej, jaką kreowano w wieku XX, staje się nieunikniona. Nieuniknione są również nowe instrumenty w zakresie jej wdrażania**

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Konkluzje c.d.

Unia coraz szerzej wkracza w obszar działań kulturalnych, zwłaszcza poprzez przekazywanie środków finansowych. Warto, by działało się to w ramach obustronnie akceptowanych działań .

Tym samym nasuwa się pytanie, czy nie jest konieczne poszerzenie kompetencji Unii w tym zakresie, oczywiście przy pełnej akceptacji państw członkowskich i przy zapewnieniu pełnego bezpieczeństwa dóbr kultury.

Długookresowo umożliwiłoby to solidarne korzystanie ze wspólnego dziedzictwa obywateli Unii Europejskiej.

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Dziękuję za uwagę

anna.kosinska@kul.pl